

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

STRUCTURE OF TEACHERS' READINESS TO DEVELOP CRITICAL THINKING IN YOUNGER SCHOOL-AGE STUDENTS

У статті теоретично досліджується проблема готовності вчителя початкової школи до формування критичного мислення у учнів молодшого шкільного віку в умовах сучасних освітніх трансформацій, зокрема впровадження Нової української школи та компетентнісного підходу. Акцентовується увага на тому, що критичне мислення є ключовою життєвою та навчальною компетентністю, необхідною для усвідомленого пізнання, самостійного навчання та прийняття зважених рішень у складних соціальних і інформаційних умовах XXI століття.

Проаналізовано сучасний науково-педагогічний дискурс щодо формування критичного мислення у молодших школярів, а також професійної готовності педагогів до цієї діяльності, з урахуванням вагомих внесків вітчизняних і зарубіжних дослідників. Виявлено, що існує фрагментарність у представленні структури готовності вчителя, недостатньо розкриті психологічні та методичні аспекти, а також відсутні адаптовані моделі підготовки, які враховують особливості української освітньої системи та цифрову трансформацію.

Запропоновано цілісну модель структури готовності вчителя, яка включає чотири взаємопов'язані компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивно-емоційний. Кожен із них розкриває важливі складові внутрішньої організації професійної компетентності педагога, необхідної для ефективного стимулювання та підтримки розвитку критичного мислення в учнів початкової школи.

Особлива увага приділяється педагогічним умовам, необхідним для формування цієї готовності: системній підготовці у закладах вищої освіти, методичній підтримці, інтеграції інноваційних і цифрових технологій, а також розвитку рефлексивної та емоційної культури вчителя. Показано, що комплексний підхід до підготовки педагогів сприяє підвищенню якості початкової освіти та розвитку у дітей ключових компетентностей, актуальних у сучасному інформаційному суспільстві.

Отримані результати мають важливе практичне значення для розробки ефективних освітніх програм, удосконалення методик підготовки і підвищення кваліфікації вчителів, а також для створення сприятливих умов для реалізації компетентнісного підходу у навчанні молодших школярів. Загалом дослідження сприяє поглибленому науковому розумінню феномену професійної готовності педагога до розвитку критичного мислення як складового елементу якісної сучасної освіти.

Ключові слова: готовність вчителя, критичне мислення, молодші школярі, початкова школа, професійна компетентність,

педагогічна підготовка, рефлексивна культура, компетентнісний підхід.

The article theoretically explores the issue of primary school teachers' readiness to develop critical thinking in younger schoolchildren in the context of contemporary educational transformations, in particular the introduction of the New Ukrainian School and the competency-based approach. It highlights that critical thinking is a key life and learning skill needed for conscious learning, independent study, and making smart decisions in the complex social and information environment of the 21st century.

The modern scientific and pedagogical discourse on the formation of critical thinking in primary school pupils, as well as the professional readiness of teachers for this activity, is analyzed, taking into account the significant contributions of domestic and foreign researchers. It has been found that there is fragmentation in the presentation of the structure of teacher readiness, psychological and methodological aspects are insufficiently disclosed, and there are no adapted training models that take into account the peculiarities of the Ukrainian education system and digital transformation.

A comprehensive model of teacher readiness structure is proposed, which includes four interrelated components: motivational-value, cognitive, activity, and reflective-emotional. Each of them reveals important components of the internal organization of the teacher's professional competence necessary for effectively stimulating and supporting the development of critical thinking in primary school students.

Particular attention is paid to the pedagogical conditions necessary for the formation of this readiness: systematic training in higher education institutions, methodological support, integration of innovative and digital technologies, as well as the development of the teacher's reflective and emotional culture. It is shown that a comprehensive approach to teacher training contributes to improving the quality of primary education and the development of key competencies in children that are relevant in today's information society.

The results obtained are of great practical importance for the development of effective educational programs, the improvement of teacher training and professional development methods, and the creation of favorable conditions for the implementation of a competency-based approach in the education of younger students. Overall, the study contributes to a deeper scientific understanding of the phenomenon of teachers' professional readiness to develop critical thinking as a component of quality modern education.

Key words: teacher readiness, critical thinking, primary school pupils, primary school, professional competence, teacher training, reflective culture, competency-based approach.

УДК 373.3.015.31:159.955

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/85.2.33>

Ян Цівень,

аспірантка кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Постановка проблеми у загальному вигляді. У контексті сучасних трансформацій освіти, зумовлених інформаційною перенасиченістю, динамічними соціальними змінами, впровадженням Нової української школи та орієнтацією на компетентнісний підхід, особливого значення набуває формування критичного мислення учнів початкової школи як ключової життєвої та навчальної навички. Критичне мислення у молодших школярів – це не просто здатність аналізувати інформацію, а фундаментальна основа для усвідомленого пізнання, самостійного навчання, ухвалення зважених рішень і відповідальної взаємодії з навколишнім світом.

Однак сам процес формування критичного мислення в учнів початкової школи значною мірою залежить від професійної готовності педагога. Адже вчитель виступає не лише передавачем знань, а й фасилітатором навчального процесу, організатором мислєдіяльності, модератором дискусій, провідником у світ аргументованих суджень, доказів, висновків і контрпозицій. У цьому контексті виникає потреба в чіткому розумінні структури його готовності до такої діяльності – що включає ціннісні орієнтири, методологічну обізнаність, володіння технологіями розвитку мислення, здатність до рефлексії та постійного професійного зростання.

Разом із цим, незважаючи на актуальність теми, у вітчизняній науково-педагогічній літературі спостерігається фрагментарність у висвітленні саме структури готовності вчителя початкових класів до формування критичного мислення в учнів. Переважна більшість праць зосереджена на окремих компонентах професійної компетентності або на загальній методиці розвитку мислення, не розкриваючи цілісного бачення внутрішньої організації цього феномена. Така ситуація ускладнює підготовку майбутніх педагогів у закладах вищої освіти, а також перешкоджає створенню ефективних програм підвищення кваліфікації практикуючих учителів початкової школи.

Таким чином, необхідність наукового осмислення структури готовності вчителя до формування критичного мислення в молодших школярів обумовлена потребами сучасної освітньої практики, вимогами Державного стандарту початкової освіти [1], запитами педагогічної спільноти, а також викликами, які стоять перед системою професійної підготовки педагогів у XXI столітті. Усвідомлення багатокомпонентної природи цієї готовності дозволить цілеспрямовано проектувати зміст і технології підготовки вчителів, формувати дієві освітні стратегії і сприяти підвищенню якості початкової освіти загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд останніх наукових публікацій показує, що формування готовності вчителя до розвитку

критичного мислення молодших школярів є комплексною багаторівневою проблемою, що охоплює мотиваційні, когнітивні, психологічні та методичні аспекти. Зважаючи на сучасні виклики освіти, провідні дослідники наголошують на інтегрованих підходах, поєднанні теорії і практики, а також на важливості емоційної культури вчителя та адаптації інноваційних технологій у педагогічній діяльності. Усе це створює надійний фундамент для подальших досліджень і практичних розробок у сфері підготовки вчителів початкової школи до розвитку критичного мислення у дітей.

Проблема формування критичного мислення в учнів молодшого шкільного віку та готовності вчителя до його розвитку залишається одним із пріоритетних напрямів сучасної педагогіки, що активно досліджується як в Україні, так і за її межами.

Filatova L. та Harlamova O. у своїй роботі акцентують увагу на особливостях розвитку критичного мислення молодших школярів в умовах НУШ (Нова українська школа). Вони підкреслюють, що ефективність формування критичного мислення залежить від створення сприятливого освітнього середовища, яке стимулює активну пізнавальну діяльність, самоаналіз та рефлексію. Особливо важливими у цьому контексті є інтерактивні методики, які враховують вікові психологічні особливості дітей, а також роль учителя як фасилітатора навчального процесу, що підтримує розвиток самостійного мислення [11].

У дослідженні Скробаки Ю., Лук'янчука М. та Триндюка В. розглядаються науково-теоретичні засади формування готовності майбутніх учителів до розвитку творчого мислення у початкових класах. Автори вказують, що готовність педагога є багатокомпонентною системою, яка включає мотиваційний, когнітивний та діяльнісний аспекти. Вони підкреслюють, що успішне формування творчого (а разом з ним і критичного) мислення у молодших школярів безпосередньо залежить від рівня професійної компетентності вчителя, яка формується у процесі педагогічної освіти та практичної діяльності [8].

У статті Матвієнко О. та Чжан Ц. приділяється увага психологічним чинникам і педагогічним передумовам розвитку та формування критичного мислення майбутнього вчителя. Вони обґрунтовують, що ефективність розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку значною мірою визначається особистісними якостями вчителя, його емоційною культурою, умінням аналізувати та рефлексувати власну педагогічну діяльність. Також важливою є здатність педагогів моделювати освітнє середовище, що сприяє стимулюванню критичного мислення учнів [5].

Оліяр М. зосереджується на розвитку критичного мислення саме у процесі вивчення предметів

мовно-літературної освітньої галузі. Вона підкреслює роль мовного розвитку, формування вміння аналізувати тексти, робити висновки, ставити запитання та висловлювати власну думку. Це свідчить про важливість інтеграції методів розвитку критичного мислення безпосередньо у предметну сферу, що дає змогу активізувати пізнавальну діяльність молодших школярів [6].

Методологічні аспекти формування культури критичного мислення у молодших школярів детально розглядає Lionenko M.. Автор акцентує, що культура критичного мислення – це не лише набір навичок, але й особлива позиція, ціннісне ставлення, яке потребує системного підходу у навчанні. У своїй роботі Lionenko M. наголошує на важливості інтеграції різних педагогічних технологій, зокрема проблемного навчання, дискусій, рефлексії, а також врахування індивідуальних особливостей учнів [12].

Дослідження Федій О. висвітлює взаємозв'язок між розвитком критичного мислення і рефлексії як складових емоційної культури вчителя початкової школи. Авторка доводить, що рефлексивна компетентність педагога є необхідною передумовою для ефективного формування критичного мислення у дітей. При цьому підкреслюється, що розвиток емоційної культури вчителя сприяє створенню психологічно безпечного освітнього середовища, що мотивує учнів до самостійного мислення [10].

Важливий внесок у розуміння проблеми робить дисертація Починкової М., яка комплексно досліджує процес формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи у процесі їх професійної підготовки. Авторка аналізує структуру готовності вчителя, виділяючи мотиваційно-ціннісний, когнітивний і діяльнісний компоненти, а також пропонує модель професійної підготовки, що базується на інтеграції теоретичних знань і практичних умінь розвитку критичного мислення в освітньому процесі [7].

У роботі Стахів М. та Рогатинки С. методологічні засади розвитку критичного мислення учнів початкових класів розглядаються в контексті інтегрованого навчання. Автори наголошують, що інтеграція різних предметних галузей сприяє формуванню цілісного мислення і критичного підходу до розв'язання проблем, а також стимулює розвиток комунікативних і аналітичних навичок молодших школярів [9].

Практичний аспект формування критичного мислення з позицій громадянської та історичної освітніх галузей аналізують Єрко Г. та Луцюк Ю.. Вони показують, що залучення молодших школярів до аналізу суспільних явищ через інтерактивні методи і проектну діяльність сприяє активізації їх критичного мислення та формуванню соціальної відповідальності [2].

Нарешті, у статті Карабін О. теоретико-методологічні засади розвитку критичного мислення

майбутніх учителів інформатики розкриваються через призму сучасних інформаційних технологій. Авторка наголошує на необхідності підготовки педагогів, здатних не лише володіти ІТ-компетенціями, а й активно формувати критичне мислення в учнів шляхом використання цифрових інструментів і відповідних методик [3].

Отже, проблема формування критичного мислення в учнів молодшого шкільного віку та готовності вчителя до його розвитку залишається одним із пріоритетних напрямів сучасної педагогіки, що активно досліджується як в Україні, так і за її межами.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний науковий інтерес до питання формування готовності вчителя до розвитку критичного мислення в учнів молодшого шкільного віку, у сучасній педагогіці все ще залишаються низка важливих аспектів, які потребують подальшого дослідження.

Передусім, існуючі наукові розробки не пропонують комплексної, цілісної структури готовності педагога, що враховувала б як професійно-педагогічні, так і психологічні компоненти, зокрема мотиваційну сферу, педагогічні знання, методичні навички та емоційну компетентність. Така структура є надзвичайно важливою для системної підготовки вчителів, але досі недостатньо теоретично і емпірично обґрунтована.

Крім того, психологічні передумови формування готовності вчителів, зокрема розвиток емоційної культури, здатності до самоаналізу та рефлексії, залишаються малодослідженими. Розкриття цих аспектів могло б сприяти підвищенню ефективності педагогічної діяльності у формуванні критичного мислення молодших школярів.

Також недостатньо опрацьованими є методичні основи формування цієї готовності, особливо в контексті використання інтегрованих підходів до навчання та новітніх педагогічних технологій. Відсутність чітких критеріїв оцінювання та рекомендацій для практичного впровадження гальмує впровадження інноваційних методів у навчальний процес.

Ще одним важливим недоліком є недостатня увага до соціокультурного та освітнього контексту, в якому формується готовність вчителя. Зокрема, вітчизняні умови, з урахуванням реформ Нової української школи, потребують адаптованих моделей і підходів, які врахостандвують особливості національної освітньої системи.

Окремою проблемою є брак досліджень, які б досліджували рівень підготовки вчителів до застосування цифрових інструментів у процесі розвитку критичного мислення. Це особливо актуально в умовах сучасної цифрової трансформації освіти.

Таким чином, існуючий науковий дискурс не в повній мірі розкриває зміст та структуру

готовності вчителя до формування критичного мислення в молодших школярів, що зумовлює необхідність подальшого теоретичного та емпіричного вивчення даної проблеми.

Метою статті є теоретичне дослідження та структурне моделювання готовності вчителя початкової школи до формування критичного мислення в учнів молодшого шкільного віку, що передбачає визначення основних компонентів готовності, їх взаємозв'язків і педагогічних умов, необхідних для ефективного розвитку критичного мислення на початковому етапі навчання.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутнього вчителя до розвитку критичного мислення молодших школярів є важливим компонентом професійної підготовки вчителя початкової школи до професійної діяльності. Це процес формування у майбутнього педагога знань, умінь і навичок, професійних мотивів та компетентностей, які необхідні для ефективного і системного вироблення в учнів навичку мислити критично, а також інших навичок і компетентностей, що передбачені концепціями Нової української школи [4] та Державного стандарту початкової освіти [1]; обов'язковою умовою ефективності цього процесу є розвиток критичного мислення у педагога. Вчитель, який ставить за мету навчити дітей мислити критично, повинен не лише знати і розуміти його механізми та психолого-педагогічні засади, а й володіти ним і практикувати його.

Проаналізувавши фахову підготовку майбутніх вчителів до розвитку критичного мислення молодших школярів, ми виявили, що це багатосторонній суспільно і особистісно значущий процес формування критично-педагогічного мислення студентів, ми зуміли виокремити рефлексивно-оцінну діяльність, завданням якої є оволодіння спеціальними методами і прийомами мисленнєвої діяльності, аналіз з критичних позицій власної діяльності в ході втілення теорії в практичних ситуаціях сучасної освітньої системи.

Готовність вчителя до формування критичного мислення у молодших школярів є складною системою, що охоплює різноманітні компоненти, які перебувають у взаємодії та взаємозалежності. Ця готовність включає мотиваційно-ціннісну сферу, пізнавальні ресурси, практичні вміння та рефлексивно-емоційну складову, які в сукупності забезпечують високий рівень педагогічної ефективності у розвитку критичного мислення учнів початкової школи. У контексті впровадження Нової української школи (НУШ) акцент робиться саме на розвиток ключових компетентностей учнів, серед яких критичне мислення виступає як фундаментальна навичка, необхідна для навчання впродовж життя, активного громадянства і творчої діяльності [4]. Відповідно, готовність вчителя розглядається як професійна компетентність, що базується на

цілісній внутрішній структурі, сформованій із кількох взаємопов'язаних компонентів.

Першим із них є мотиваційно-ціннісний компонент, що відображає систему цінностей і мотивів педагога, які визначають його зацікавленість і внутрішню готовність до впровадження розвитку критичного мислення у навчальний процес. Ціннісне ставлення вчителя передбачає усвідомлення важливості критичного мислення не лише як освітньої навички, а як життєвої необхідності у сучасному світі, де інформаційний потік надзвичайно інтенсивний, а вміння аналізувати, оцінювати й приймати зважені рішення стає запорукою успішної адаптації особистості. Мотиви діяльності педагога охоплюють інтерес до професійного розвитку, бажання сприяти інтелектуальному росту учнів, формувати їхню здатність мислити самостійно й творчо. Важливою є також самоідентифікація вчителя як сучасного фахівця, який підтримує компетентнісний підхід і готовий відповідати викликам освітньої реформи. Мотиваційно-ціннісний компонент виступає основою, що визначає активність і послідовність педагога у застосуванні технологій розвитку критичного мислення.

Другим є когнітивний компонент, який включає теоретичні знання та уявлення вчителя про сутність критичного мислення, методи та технології його формування, а також психолого-педагогічні особливості розвитку молодших школярів. До цього компонента належить знання педагогом визначення критичного мислення, його ключових елементів – аналізу, оцінки, аргументації, синтезу, а також розуміння ролі критичного мислення у розвитку особистості дитини. Вчитель повинен володіти знаннями про вікові психологічні особливості молодших школярів, їхню здатність до абстрагування, логічних операцій, розвиток мовлення, що безпосередньо впливає на процес формування критичного мислення. Не менш важливою є орієнтація педагога на державні освітні стандарти, які закладають вимоги щодо розвитку ключових компетентностей, у тому числі й критичного мислення. Когнітивний компонент також охоплює знання про сучасні педагогічні методи – проблемне навчання, дискусії, проєктну діяльність, кейс-метод, інтерактивні вправи, які стимулюють аналітичне мислення і творче ставлення до навчального матеріалу. Крім того, педагог має усвідомлювати потенціал інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у розвитку критичного мислення – застосування онлайн-дебатів, інтерактивних платформ, мультимедійних ресурсів, що розширюють можливості для мисленнєвої активності учнів.

Наступним компонентом є діяльнісний, який передбачає практичне володіння педагогом уміннями організовувати, проводити та оцінювати навчально-виховний процес, спрямований на розвиток критичного мислення у молодших школярів.

У межах цього компонента вчитель проектує навчальні ситуації, створює проблемні завдання, організовує дискусії та дебати, які стимулюють дітей до глибокого мислення, формулювання запитань, аналізу інформації та висловлення власної позиції. Вчитель активно використовує інтерактивні методики: групову роботу, рольові ігри, методи творчого пошуку, що формують у дітей навички аргументації, критичного аналізу та самостійного мислення. Важливим елементом є підтримка процесу самоаналізу і рефлексії: педагог організовує моменти для обговорення, в яких учні вчаться оцінювати власні думки, приймати конструктивну критику, вдосконалювати власне мислення. Крім того, діяльнісний компонент передбачає індивідуальний підхід до кожного учня, адаптацію завдань відповідно до рівня готовності, інтересів і особливостей мислення дитини, що забезпечує ефективність формування критичного мислення у широкого кола учнів. Оцінювання прогресу здійснюється за допомогою формульованого оцінювання, яке орієнтоване на розвиток і мотивацію учнів до подальшого самовдосконалення. Вчитель також використовує цифрові технології, інтегруючи ІКТ у навчальний процес, що підвищує інтерес і розширює можливості для аналітичної роботи.

Рефлексивно-емоційний компонент виступає важливою складовою, що визначає внутрішню готовність педагога до ефективної діяльності. Вчитель має розвинені навички рефлексії – здатність до самоаналізу, критичної оцінки власної педагогічної діяльності, визначення сильних і слабких сторін, внесення коректив для підвищення ефективності роботи. Рефлексивна практика забезпечує усвідомлене професійне зростання і глибше розуміння потреб учнів. Емоційна компетентність вчителя передбачає вміння керувати власними емоціями, створювати у класі психологічно безпечне середовище, атмосферу довіри і взаємоповаги, що сприяє відкритості учнів у висловленні своїх думок і участі у конструктивних дискусіях. Також важливою є стресостійкість педагога, здатність справлятися з емоційними викликами, які виникають під час роботи з різними типами мислення і поведінки дітей. Готовність до професійного розвитку – постійне прагнення вчителя опановувати нові педагогічні технології, вдосконалювати свої навички та знання у сфері формування критичного мислення – є складовою цього компонента.

Ці компоненти утворюють цілісну систему, де мотиваційно-ціннісний аспект визначає активність і наполегливість у досягненні педагогічних цілей, когнітивний – забезпечує науково обґрунтовану базу для усвідомленого вибору методів, діяльнісний – реалізує знання у практичній діяльності, а рефлексивно-емоційний – сприяє професійному зростанню і адаптації до нових викликів.

Відсутність або недосконалість будь-якого з цих елементів суттєво знижує рівень готовності педагога і, як наслідок, ефективність розвитку критичного мислення учнів.

Для формування повноцінної готовності необхідні відповідні педагогічні умови. Системна педагогічна підготовка у закладах вищої освіти має включати спеціалізовані курси і практичні тренінги, які розвивають компетентність у сфері критичного мислення. Не менш важливою є методична підтримка вчителів через семінари, майстер-класи, обмін досвідом. Активне використання інтерактивних та цифрових технологій стимулює мисленнєву активність учнів і допомагає педагогу у реалізації навчальних завдань. Рефлексивні практики – супервізія, коучинг, самоаналіз педагогічної діяльності – сприяють усвідомленому професійному розвитку. Психолого-емоційна підтримка формує емоційну культуру вчителів, що є базою для творчої педагогічної діяльності і стресостійкості.

Визначення структури готовності вчителя до формування критичного мислення у молодших школярів має практичне значення для системної розробки програм підготовки і підвищення кваліфікації педагогів, дозволяє оцінювати рівень їх готовності і виявляти індивідуальні напрями розвитку, підвищувати якість формування критичного мислення у учнів початкової школи, забезпечувати відповідність педагогічної діяльності сучасним вимогам компетентнісного підходу.

Таким чином, дослідження структури готовності вчителя є важливим кроком для забезпечення якісної початкової освіти, що відповідає викликам ХХІ століття, сприяє формуванню цілісної, компетентної, мислячої особистості молодшого школяра, готової до активної участі у суспільному житті та безперервному навчанню.

Висновки. У ході теоретичного дослідження структури готовності вчителя початкової школи до формування критичного мислення у учнів молодшого шкільного віку встановлено, що ця готовність має багатокомпонентну, цілісну природу. Вона включає мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивно-емоційний компоненти, які перебувають у взаємодії та взаємозалежності, забезпечуючи ефективність педагогічної діяльності у розвитку критичного мислення молодших школярів.

Мотиваційно-ціннісний компонент формується на основі усвідомлення вчителем значущості критичного мислення як ключової життєвої компетентності, внутрішньої зацікавленості у розвитку учнів, а також ідентифікації себе як сучасного педагога, готового відповідати викликам освітніх реформ. Когнітивний компонент охоплює глибокі теоретичні знання про сутність, структуру і методи формування критичного мислення, а також психолого-педагогічні особливості розвитку молодших

школярів, що дає змогу вчителю свідомо планувати і реалізовувати освітній процес.

Практична спрямованість готовності відображена в діяльнісному компоненті, що передбачає володіння педагогом різноманітними методиками та технологіями розвитку критичного мислення, організацію проблемних ситуацій, інтерактивних форм навчання, підтримку індивідуального підходу до учнів та використання сучасних цифрових інструментів для стимулювання мисленнєвої активності.

Рефлексивно-емоційний компонент забезпечує здатність вчителя до самоаналізу, критичної оцінки власної діяльності, управління емоційним станом, створення психологічно безпечного освітнього середовища та готовність до постійного професійного зростання, що є невід'ємною складовою підвищення якості формування критичного мислення у дітей.

Визначення структури готовності вчителя має суттєве практичне значення для організації системної підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти, розробки ефективних програм підвищення кваліфікації, а також створення умов для впровадження інноваційних технологій у навчальний процес початкової школи. Комплексний підхід до формування такої готовності сприяє підвищенню рівня компетентності вчителів і, відповідно, якості розвитку критичного мислення учнів, що є пріоритетом сучасної освіти.

Отже, цілісне розуміння і моделювання структури готовності вчителя відкриває нові можливості для науково обґрунтованої організації професійної підготовки педагогів і підвищення ефективності навчання у початковій школі, сприяючи формуванню у молодших школярів компетентностей, необхідних для активної участі в суспільному житті та успішної самореалізації в умовах сучасного інформаційного суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
2. Єрко Г. І., Луцюк Ю. А. (2022). Формування критичного мислення молодших школярів із громадянської та історичної освітньої галузі: практичний аспект. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*.

2022. №1, С. 243–248. URL: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.34>

3. Карабін О. Теоретико-методологічні засади розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики. *Молодь і ринок*. 2024. № 5/225. С. 34–39. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.304716>

4. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainskashkolacompressed.pdf>

5. Матвієнко О., Цзін Ч. Психологічні чинники та педагогічні передумови розвитку й формування критичного мислення майбутнього вчителя. *Освітньо-науковий простір*. 2024. №6(1). С. 97–109. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6\(1\).2024.10](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.6(1).2024.10)

6. Оліяр М. Розвиток критичного мислення молодших школярів у процесі вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі. *Освітні обрії*. 2022. Т. 54, № 1. С. 114–118. URL: <https://doi.org/10.15330/obrii.54.1.114-118>

7. Починкова М. М. Формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки : дис. на здобуття наук. ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ, 2021. 572 с.

8. Скробака Ю. С., Лук'янчук М. В., Триндюк В. А. Науково-теоретичні засади формування готовності майбутніх учителів до розвитку творчого мислення учнів початкових класів. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2021. Т. 1, № 3. С. 121–127. URL: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.1.18>

9. Стахів М., Рогатинка С. Методологічні засади розвитку критичного мислення учнів початкових класів в умовах інтегрованого навчання. *Молодий вчений*. 2024. № 7 (131). С. 120–127. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-7-131-14>

10. Федій О. Розвиток критичного мислення і рефлексії як складових емоційної культури вчителя початкової школи. *Education. Innovation. Practice*. 2024. Т. 12, № 6. С. 85–92. URL: <https://doi.org/10.31110/2616-650x-vol12i6-013>

11. Filatova L., Harlamova O. Critical thinking of primary schoolchildren in the nush educational environment. *Humanities science current issues*. 2022. Vol. 3, no. 55. P. 275–282. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-42>

12. Lionenko M. Methodological features of formation of the culture of critical thinking of primary schoolchildren. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: pedagogy*. 2022. Т. 1, № 2. С. 28–34. URL: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.2.4>